การพัฒนากิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัย

Development of Experience Enhancement Activities Through Storytelling to Promote Good Oral Etiquette Behaviorof Early Childhood.

ราตรี วนาเจเริญพันธ์ และ พวงพิศ เรืองศิริกุล

Ratriwana Jereyaphan and Puangpit Ruangsirikul

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยเฉลี่ยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่การร่วมมือ การช่วยเหลือ ความรับผิดชอบ และความ สามัคคีของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัด กิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย– หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ ได้มาโดยใช้ วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการเจาะจงมา 1 ห้องเรียน แล้วให้ครูผู้สอนบุคคลที่ได้รับการสุ่มทำการสังเกตโดยใช้ แบบสังเกตพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อคัดเลือกเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมเรื่อง มารยาทในการพูดจาไพเราะ จำนวน 19 คน เพื่อจัดให้เด็กได้รับการกิจกรรมการเล่านิทาน เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ชุดหนังสือนิทาน จำนวน 3 เรื่อง และแบบสังเกตพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับแบบสังเกตพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล t-test คือแบบ Dependent Samples ผลการวิจัย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่าคะแนน พฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะ โดยเฉลี่ยรวมถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดในช่วง สัปดาห์ที่ 1-3 ส่วนสัปดาห์ที่ 3 การเปลี่ยนแปลงของคะแนนพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัย ได้แก่การ สนับสนุนและความสามัคคีพบว่า คะแนนพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเฉพาะช่วงสองสัปดาห์แรกส่วนช่วงสัปดาห์ถัดมามีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ตามลำดับ

คำสำคัญ: กิจกรรมเสริมประสบการณ์, การเล่านิทาน, พฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะ

Abstracts

The main aim of this study is to study co-operative behavior change of early childhood children by average, total and separated by each aspect. This includes cooperation, assistance, responsibility and unity of early childhood children who have been organizing storytelling activities before and during the activities in each week. The sample group used in the study were male and female students aged 5-6 years, kindergarten 3, semester 2/2010, Taksin Rachanusorn School. Specifying to 1 classroom, the randomly assigned person teachers observed by using a structured form for observing etiquette behavior that was created by the researcher. Children with subject behavior problems were arranged to receive a storytelling activity for 3 weeks, 5 days a week, 20 minutes a day. The tools used in this research were: experience-enhancing activities plan a series of 3 story books and the observation of the behavior and etiquette in early childhood that the researcher created for the observational behavior of manners in speech of early childhood, there was a consistent index of behavior and purpose. In this study, the One-Group Pretest-Posttest Design research model was used. The statistics used to analyze t-test data were dependent samples. The findings were found that after the storytelling activities, behavioral etiquette in early childhood in overall, it was at a high level.

And analyzing the changes during the week, the research results were found that the score in average of oral etiquette behaviors included an increase in the behavioral change over the course of week 1-3, and week 3. The change in the etiquette behavior score tended to increase when analyzing the mean etiquette score. In early childhood eloquence, support and unity were found. Behavior score, etiquette in eloquence, there was a marked increase in the first two weeks, while the following weeks respectively.

Keywords: Experience Enhancement Activities, Storytelling, Good Oral Etiquette Behavior

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดีมีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก เด็กวัยอนุบาล 5-6 ขวบ เป็นวัยที่มีลักษณะเฉพาะของพัฒนาการทางสติปัญญา คือ เป็นวัยที่สามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของ วัตถุ และสถานที่ได้ เริ่มมีทักษะในการใช้ภาษาที่จะอธิบายสิ่งเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้ประสบความสำเร็จในอนาคตได้ ด้วยการที่พ่อแม่ไม่ปิดกั้นหนทางในสร้างสรรค์ของเด็กให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้จากการลองผิดลองถูกในเรื่องต่างซึ่งสอดคล้องกับๆ

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมมารยาทไทยจะใช้วิธีการเล่านิทานควบคู่กันไปกับการสอนมารยาทในการพูด เพราะสามารถทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานและตื่นตาไปได้อย่างดี การเล่านิทานให้ เด็กฟังบ่อย ๆ การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปความสำเร็จในชีวิตทั้งนี้มนุษย์ต้องใช้ภาษาอยู่เสมอ และใช้คำพูดในการสื่อถึงบุคคล หรือเป็นวิธีทางหนึ่งในการถ่ายทอดชักนำเอาความรู้สึกนึกคิดของตนมาตีแผ่ แสดงให้ผู้อื่นได้ทราบละเข้าใจ เมื่อเป็นเช่นนี้ การพูดจึงเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น (วิรัช อภิรัตนกุล, 2524 : 1–3). ดังนั้นการพูดการสนทนาที่ดีถูกต้องเหมาะสมจึงเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดีสำหรับบุคคลในอนาคต จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัย

2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัยโรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ก่อนและหลังใช้กิจกรรมนิทาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใชแผนการทดลองแบบ One - Group Pretest - Posttest Design

2. กลุ่มเป้าหมาย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย–หญิงอายุ5-6 ปี ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดตาก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง และเป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3/5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์อำเภอเมือง จังหวัดตาก จำนวน 15 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชุดนิทาน เป็นเรื่องที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น ใช้ภาษาง่ายๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทในการพูด3เรื่อง ได้แก่ เด็กดีต้องพูดดี น้องอุ้มพูดจาไพเราะ อุงอิ๋งเติมหางเสียง

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้

1) แผนการเรียนรู้ที่1กิจกรรมเล่านิทานเรื่อง เด็กดีต้องพูดดี

2) แผนการเรียนรู้ที่2กิจกรรมเล่านิทานเรื่อง น้องอุ้มพูดจาไพเราะ

3) แผนการเรียนรู้ที่3กิจกรรมเล่านิทานเรื่อง อุงอิ๋งเติมหางเสียง

3.3 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการพูด เป็นแบบการสังเกตพฤติกรรมโดยการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่แสดงออกทางด้านการพูดและนำมาจดบันทึกเป็นข้อมูลดิบ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทดลองใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กอนุบาล 5-6 ปี โรงเรียนตากสินราชนุสรณ์ มีขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่ครูแต่งเองการพัฒนาชุดนิทาน ดังนี้

1) เขียนโครงร่างเนื้อหานิทาน คุณลักษณะของเด็กปฐมวัย ในประเด็นมารยาทในการพูดจาไพเราะ

2) จัดเนื้อหานิทานโดยสอดแทรกจริยธรรม ประกอบกับสาระจริยธรรมที่กำหนดนิยาม ศัพท์เฉพาะของการวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้ - เด็กดีต้องพูดดี - น้องอุ้มพูดจาไพเราะ - อุงอิ๋งเติมหางเสียง

3) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการทดลอง คือเด็กอนุบาล 5-6 ปี ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนตากสินราชนุสรณ์ จำนวน 19 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่มตัวอย่าง

4) แบบแผนการวิจัย ใช้แบบแผนการวิจัย คือ แบบทดลองกลุ่มเดียว โดยการทดลองก่อนเรียนรู้ และหลังเรียนรู้ การดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง รวมเป็น 15 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 20 นาที รวมเป็น 5 ชั่วโมง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการใช้กิจกรรมเล่านิทานคุณธรรม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของชั้นอนุบาล โรงเรียนตากสินราชนุสรณ์โดยสังเกตพฤติกรรม

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตการส่งเสริมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัย ด้วยค่าสถิติ ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนากิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมมารยาทในการพูดจาไพเราะของเด็กปฐมวัย ปรากฏว่า เด็กชั้นอนุบาล 5-6 ปี มีมารยาทในการพูดจาไพเราะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลมาจากมีกระบวนการพัฒนาและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์พัฒนาการและคุณลักษณะตามวัย การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและมีการวางแผนและเตรียมงานโดยการพัฒนาเครื่องมืออย่างเป็นระบบ นำไปทอลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและมีการวางแผนและเตรียมงานเพื่อการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพกิจกรรมการเล่านิทานที่ใช้ในการพัฒนาเด็กให้มีมารยาทในการพูดจาไพเราะประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้กิจกรรมการแต่งเอง จำนวน 3 ชุด ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อนิทาน จุดประสงค์ อุปกรณ์ ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมมารยาทในการพูดไพเราะ 2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการพูดไพเราะ

2. สื่ออุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง เด็กดีต้องพูด 2. นิทานเรื่อง น้องอุ้มพูดจาไพเราะ 3. นิทานเรื่อง อุงอิ๋งเติมหางเสียง

3. ขั้นตอน

ครูนำหนังสือนิทานที่สร้างขึ้นเอง โดยการใช้วิธีการเล่านิทานให้เด็กๆฟัง แล้วให้เด็กๆมีส่วนร่วมในการเล่านิทานแสดงบทบาทสมมติพร้อมทั้งแนะนำตัวละครในนิทาน

4. ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูหาอาสาสมัครในการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง เด็กดีต้องพูดดี

2. ครูเล่านิทาน เรื่อง เด็กดีต้องพูดดี ประกอบการแสดงบทบาทสมมติจนจบเรื่อง

3. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน และถามเด็กว่า "เด็กๆคิดว่าตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างไร"

การจัดกิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ (ปิติพร วทาทิยาภรณ์, 2050) นิทานเล่มนี้จะช่วยสอนให้เด็กๆเรียนรู้ว่า คำหยาบเป็นคำที่ไม่ควรพูดกับใคร เรื่องราวสนุกสนานที่ไม่อยากให้เด็กเลียนแบบเล่มนี้จะช่วยพัฒนาทักษะทางด้านสังคมให้กับเด็กๆ และเสริมสร้างจินตนาการ เนื้อเรื่องที่ไม่ซับซ้อนเข้าใจง่ายเหมาะสำหรับเด็กอายุ 3 ปีขึ้นไป พร้อมภาพประกอบการ์ตูนน่ารักๆ สี่สีสวยงามทั้งเล่ม ช่วยดึงดูดความสนใจของเด็ก และทำให้เด็กๆ รักการอ่านอีกด้วย